

De CTK en de GKO en de PGG

Mededeling en uitnodiging tot gesprek over de plaats van de Christus Triumfatorkerk binnen Gereformeerde Kerk 's-Gravenhage-Oost (GKO) de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage (PGG)

Op 15 maart jl. stond er een gemeentebijeenkomst gepland waarin de kerkenraad u graag had willen informeren over de huidige stand van zaken rondom de overkoepelende structuren waar de Christus Triumfatorkerk (CTK) deel van uitmaakt: de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage (PGG) en de Gereformeerde Kerk 's-Gravenhage-Oost (GKO). Helaas kon deze bijeenkomst vanwege het coronavirus geen doorgang vinden. Om het hieronder beschreven proces niet verder te vertragen, legt de kerkenraad u deze informatie digitaal voor. Ter geruststelling, het gaat hier nog niet om het nemen van een besluit, maar om visievorming.

De kerkenraad van de CTK is door de Algemene Kerkenraad van de GKO gevraagd haar visie te geven op de plaats van de CTK binnen de GKO en op de toekomst van de overkoepelende structuren. Middels deze brief willen wij *de huidige stand van zaken weergeven, de visie van de kerkenraad presenteren en uw feedback op deze visie vragen*. Dat doen we in vier stappen:

1. Schetsen van de situatie:

De CTK is onderdeel van de GKO en PGG, beiden zijn deel van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN).

2. Aanleiding:

Zowel de GKO als de CTK constateert dat de huidige structuur niet meer werkt.

3. Evaluatie en voorstel voor het verdere proces:

De CTK wil naar een eenvoudiger hulpstructuur. Aansluiten bij de PGG heeft de voorkeur.

4. Concreet voorstel

De CTK stelt voor om de gehele GKO op te laten gaan in de PGG.

Schetsen van de situatie

Sinds 1997 werken binnen de CTK een hervormde en een gereformeerde wijk samen. Deze wijken vormen binnen de CTK een zogenaemde federatie. In de jaren 2002-2004 wordt er binnen de Haagse kerken, in het verlengde van de te vormen PKN, een gesprek gevoerd over het vormen van één protestantse gemeente Den Haag (PGG). Het hervormde deel van de CTK gaat mee in de te vormen PGG. Ook de gereformeerde wijk van de CTK staat voor de keuze wat te doen. Deze gereformeerde wijk maakte deel uit van de Gereformeerde Kerk 's-Gravenhage-Oost (GKO).

In 2004 besluiten drie gemeentes verder gaan binnen de GKO: de Pax Christikerk, de Noorderkerk en het gereformeerde deel van de wijkraad CTK. De keuze om niet op te gaan in de PGG is gebaseerd op twee aspecten:

1. De wens en ruimte om zelf te kunnen beslissen over beleid en financiën en een angst om dit te verliezen binnen de PGG
2. Het belang van het voeren van een beleid waarbinnen iedere gemeente de eigen broek ophoudt. Iets wat binnen de PGG toen nog niet aan de orde was.

Voor de CTK betekent dit besluit dat het hervormde deel lid wordt van de PGG, maar het gereformeerde gedeelte lid blijft van de GKO. Een unieke situatie. We zijn één PKN gemeente met een PGG en GKO deel. Er is daarmee sprake van een 'financiële waterscheiding'. Enerzijds is er de PGG- en anderzijds de GKO-stroom. U merkt dat misschien bij de Actie Kerkbalans, maar het heeft ook gevolgen voor onze gebouwen, de medewerkster van het kerkelijk bureau, de koster en de predikant.

Tussen 2008 en 2010 is dit "dubbele lidmaatschap" geëvalueerd. In 2008 is er een verslag opgesteld door een evaluatiecommissie. In juni 2010 is er een uitgebreid rapport opgesteld door een werkgroep. Deze werkgroep, onder leiding van Frits Beeftink en Kees Benschop, schreef een evenwichtig rapport met daarin een analyse van de drie opties: 1. *houden zoals het is*. 2. *geheel aansluiten bij de GKO*. 3. *geheel aansluiten bij de PGG*.

In 2010 zijn er twee gemeentebijeenkomsten gehouden. Op deze bijeenkomsten geven verreweg de meeste CTK leden aan een voorkeur te hebben voor een overstap naar de PGG. Een kleiner deel wil de status quo handhaven. Daarmee heeft de gemeente destijds koers bepaald. Het was aan de kerkenraad om dit proces verder vorm te geven. Helaas begon juist op dat moment de PGG met een reorganisatie en het sluiten en afstoten van meerdere kerkgebouwen. De CTK besloot het verkenningsproces naar de PGG niet verder door te zetten.

Inmiddels is het 2020. We zijn jaren verder. De vraag ligt echter sinds een jaar of twee weer actief op tafel. De reden daarvoor is niet alleen het oppakken van de situatie uit 2010. Er is meer aan de hand.

Aanleiding

Er zijn drie aanleidingen om het besluit uit 2010 nu ter hand te nemen.

1. De in het rapport geanalyseerde zwaktes van de huidige situatie zijn duidelijker voelbaar:

In het rapport van de werkgroep (2010) werden de volgende gevaren genoemd bij het handhaven van de huidige situatie: *het werken met twee financiële stromen, dubbele ledenadministratie, dubbele afvaardigingen naar de verschillende kerkelijke organen en ingewikkelde besluitvormingsprocessen leidt tot ondoorzichtigheid, extra werk en dubbele bureaunkosten.*

Daarnaast bleek er uit dit rapport een bepaalde mate van onvrede: "waarom is het zo complex?." Het zou toch beter zijn voor de kerk in Den Haag en ook voor de CTK om één hulpstructuur te hebben die een groot deel van de kerken verbindt.

Deze schets is in 2020 nog herkenbaarder dan in 2010. Met een krimpende kerk is het nog moeilijker om alles draaiende te houden en voor alle kerkelijke organen afvaardigingen te vinden. Bovenal willen we als kerk graag naar een makkelijkere hulpstructuur. Eén die energie geeft en ruimte geeft om naar de toekomst te kijken.

2. De samenwerking binnen de GKO liep de afgelopen jaren niet altijd even makkelijk.

Het bleek lastig om als GKO-gemeenten samen beleid te maken. De gevolgen hiervan zijn ervaren door een aantal gemeenteleden die actief waren binnen deze gremia, maar hebben ook hun weerslag gehad op plannen die wij hadden voor de restauratie van het orgel, vernieuwing van de brandinstallatie en Cv-installatie en ander noodzakelijk onderhoud van het gebouw.

De grote kracht van de GKO (met een klein aantal mensen kunnen beslissen en veel vrijheid laten aan de gemeentes) is daarbij onder druk komen te staan. Ondertussen lagen zaken stil. Sinds een aantal maanden zijn zaken weer meer op gang gekomen. Er is bezinning geweest op de vraag hoe we als GKO de toekomst zien. En er is gevraagd aan iedere gemeente om stil te staan bij de vraag hoe wij naar de hulpstructuren kijken.

Moeten we de GKO opheffen en overgaan naar de PGG?

Moeten we juist investeren in de GKO?

Moeten we elkaar nog meer vrijheid geven binnen de GKO?

Of moeten we de GKO ontbinden en ieder de vrijheid geven zijns weegs te gaan?

Deze gesprekken hebben geleid tot deze mededeling en een verzoek om uw visie te geven.

3. De soms moeilijke situatie binnen de GKO kende een tegenbeeld in de prettige samenwerking binnen de PGG.

In de afgelopen jaren heeft de PGG een nieuwe koers ingeslagen. Er is visie, er is inspiratie en er is samenwerking. Als CTK ervaren we daar de vruchten van in het jeugdwerk, in het diaconale werk, in het missionaire werk en de vorming en toerusting. De afgelopen jaren hebben we intensiever samengewerkt met de Duinzichtkerk en STEK en daarmee geïnvesteerd in de relatie met de PGG. Dat is goed bevallen.

Evaluatie en voorstel voor het verdere proces

De drie hierboven geschetste punten laten zien dat er sinds 2004 en 2010 veel is veranderd. De keuze om in 2004 niet op te gaan binnen de PGG is zeker geen verkeerde keuze gebleken, maar de situatie in 2020 is anders en vraagt om nieuwe stappen. Binnen de kerkenraad is meer en meer de noodzaak ontstaan om het door de gemeente genomen besluit van 2010 verder uit te voeren en gesprekken te voeren met de PGG.

Er zijn echter ook alternatieve scenario's. Waarom zetten we daar niet op in? Dat geven we hieronder kort weer.

1. Houden zoals het is

Zoals hierboven aangegeven was deze situatie eigenlijk al niet meer houdbaar in 2010. In 2020 is zij dat al helemaal niet meer. Bovendien lost dit alternatief het dubbele belang van de CTK niet op: zij blijft dan deel van PGG en GKO. Dit alternatief functioneert daarom als noodoplossing. In de huidige situatie kan de keuze voor deze noodoplossing en het handhaven van de status quo echter alleen maar met herzieningen binnen de GKO: er moet meer financiële speelruimte en beslissingsbevoegdheid komen voor de eigen gemeente om de onder *aanleiding 2* geschetste problemen te ondervangen.

2. Losmaken uit de PGG en opgaan in de GKO

Dit is geen reëel alternatief. Het zou niet passend zijn bij de huidige ervaringen met de PGG en GKO, niet passend bij het besluit uit 2010 en het zou een streven naar zelfstandigheid laten zien in plaats van naar samenwerking.

3. Losmaken van PGG en GKO en een eigen gemeente worden

Deze optie is kerkordelijk niet mogelijk voor de CTK en volgens de kerkenraad ook zeer onwenselijk.

Kortom: als CTK denken we al langer dat de tijd rijp is om stappen te zetten. De huidige gesprekken binnen de GKO bevestigen ons daarin. We willen graag naar een nieuwe, lichtere structuur die klaar is voor de toekomst. Hierdoor kunnen wij ons op essentiële zaken richten: samen vieren en God zoeken, er zijn voor de ander, er zijn voor de stad, er zijn voor de wereld. Ons inziens is die structuur er één waarbinnen de CTK deel uitmaakt van de PGG.

Concreet voorstel

De GKO heeft ons gevraagd na te denken over de hulpstructuur van onze gemeente en in de vergadering van eind mei de visie van de CTK hierop weer te geven. Als kerkenraad zeggen wij dat het onze nadrukkelijke voorkeur heeft om als GKO op te gaan in de PGG. Deze keuze sluit aan

bij de gekozen weg in 2010 en bij een oecumenische visie op één Haagse protestantse gemeente. Bovenal is dit voor ons als CTK ook de makkelijkste positie omdat een gedeelte van onze gemeente al deel is van de PGG.

De financiën van de PGG zijn nog niet rooskleurig, dat dient gezegd te worden. Anderzijds, is ook in de PGG het besluit genomen dat elke wijkgemeente verantwoordelijk is voor haar eigen financiën en een sluitende begroting dient te hebben. Tevens is hiermee ook een belangrijke bezwaar bij de keuze uit 2004 weggenomen. Ook is het goed mogelijk – en beter dan destijds – om de angst dat “ons kapitaal” verdampft of dat onze kerk zomaar gesloten kan worden goed af te dekken. Dit kan bijv. door financiën af te schermen en het CTK- kerkgebouw onder te brengen in een stichting. De PGG heeft al meerdere malen aangegeven open te staan voor gesprek over zowel een samenvoeging als de voorwaarden. De fase van de uitwerking is echter nog niet aangebroken.

Wat zijn hier de alternatieven?

Wat als de GKO nu besluit niet over te gaan naar de PGG of de ene gemeente wel wil, maar de andere niet? Wat zijn dan de alternatieven? De alternatieven zijn:

1. De status quo handhaven, maar de GKO hervormen waardoor er meer ruimte komt voor de CTK om zelf beslissingen te nemen;
2. De GKO valt uit elkaar en de CTK gaat als individuele gemeente over naar de PGG;
3. De CTK maakt zich los van de GKO en gaat als individuele gemeente over naar de PGG.

Deze alternatieven hebben niet onze voorkeur. We willen graag als hele GKO overgaan naar de PGG. Mochten de andere gemeenten dat niet willen, en dat horen we hopelijk aan het einde van de maand mei, dan zullen we de situatie opnieuw moeten bekijken en deze opnieuw aan u voorleggen.

Wat zijn de gevolgen van deze keuze?

Zowel in het scenario dat de voorkeur heeft als in het geval van de zojuist genoemde alternatieven 2 of 3 zijn de gevolgen groot.

Voor u als lid verandert er niet zo veel. Wij blijven CTK. Bent u PGG lid, dan verandert er niets. Bent u GKO lid, dan gaat u (met uw goedkeuring) over naar de PGG. De structuur wordt daarmee voor de CTK veel eenvoudiger.

De grote vragen liggen rondom personeel, gebouwen en juridische zaken. Er zijn drie GKO kerken die gezamenlijk eigenaar zijn van de gebouwen. Er zijn nog andere gebouwen, er is een kerkelijk bureau met administratief medewerker, de koster is in dienst bij de GKO en een deel van het predikantensalaris wordt betaald door de GKO. Het gaat hier dus om een ingewikkeld en tijdrovend proces dat niet licht moet worden ingeschat. Vooral daarom heeft het onze grote voorkeur om als gehele GKO samen op te gaan in de PGG.

Wel is over veel van deze gevolgen al nagedacht in 2010. Over andere gevolgen moet opnieuw worden nagedacht. Zo kunnen we de gebouwen in een stichting onderbrengen. Dit beschermt de gebouwen en geeft ook direct nieuwe mogelijkheden om de gebouwen te exploiteren. Belangrijk is vooral de goede omgang met hen die de GKO in dienst heeft. Dat vraagt om veel zorgvuldigheid. Zoals gezegd liggen deze vragen echter nog niet op tafel.

Conclusie

Er is door de (Algemene Kerkenraad van de) GKO aan de CTK gevraagd om haar positie te bepalen over de hulpstructuren. De kerkenraad van de CTK heeft daarbij de nadrukkelijke voorkeur om als gehele GKO op te gaan in de PGG. Op de eerstvolgende AK GKO vergadering (eind mei) willen we laten horen hoe wij er als CTK over denken. Daarvoor vragen wij uw input. De vraag die wij u voorleggen is de volgende:

Kunt u zich vinden in de hierboven geschetste positie van de kerkenraad waarin de GKO op zou gaan in de PGG? Zijn er bezwaren, onduidelijkheden of zorgen ?

De ruimte voor gesprek die wij hadden gepland op zondag 15 maart is door de coronamaatregelen niet mogelijk gebleken. Wij stellen daarom een alternatief voor. Zij die hun visie willen geven op dit voorstel of er vragen bij hebben worden uitgenodigd te e-mailen of te bellen **vóór maandag 25 mei a.s.**

Een korte reactie kan gestuurd worden naar de **scriba**.

Heeft u specifieke bezwaren of zorgen of wilt u uitgebreider in gesprek dan kunt u contact zoeken met **Robin ten Hoopen** (ouderling en lid van de AK GKO, robintenhoopen@gmail.com, 06-15952744). In overleg kan dan worden gekeken wat de beste manier is om over deze zaken met elkaar door te praten.

In de nabije toekomst zal op een nieuwe gemeentebijeenkomst een eventueel concreet voorstel voor worden gelegd. Tijdens die bijeenkomst willen we dan ook **kritisch** kijken naar de gevolgen voor personeel, financiën, gebouwen en de juridische consequenties. Op dit moment staan deze vragen echter nog niet ter discussie. Het gaat om onze visie, om oriënteren en verkennen.

Wij horen graag van u!

Hartelijke groet namens de kerkenraad,

Annika Kruithof, scriba.